

Innspill til ekspertgruppen for virkemidler for å fremme sirkulærøkonomi fra NCE Heidner Biocluster

NCE Heidner Biocluster [NCE Heidner Biocluster - Norges ledende næringsklynge innen bioøkonomi og bærekraftig matproduksjon](#) er Norges ledende klynge for bioøkonomi og bærekraftig matproduksjon.

NCE Heidner Biocluster er en nasjonal næringsklynge og har vært en del av det nasjonale klyngeprogrammet siden 2012. Hovedmål er styrket internasjonal konkurransekraft og å være et utstillingsvindu for bærekraftige løsninger innen matproduksjon. Klyngen fasiliteres av Klosser Innovasjon AS.

Klyngen har gjennomført større prosjekter som har betydning for næringslivet utover egne medlemsbedrifter – for omstilling og vekst i Norge.

NCE Heidner Biocluster representerer et sterkt og innovativt økosystem av bedrifter, forskningsinstitusjoner og offentlig sektor som jobber for å utvikle løsninger for en mer sirkulær og bærekraftig verdikjede innen landbruk, bioteknologi og matindustri. Vi har et spesielt fokus på utnyttelse av restråstoffer, utvikling av sirkulære forretningsmodeller, anvendbare teknologier og innovasjoner som bidrar til økt verdiskaping og redusert klimaavtrykk.

For å hjelpe bedrifter med å bli mer sirkulære benytter NCE Heidner Biocluster sin ekspertise innen bærekraftsinnovasjon gjennom programmet Klosser Resiliens, utviklet av Klosser Innovasjon AS. Ved å kombinere bærekraftskompetanse med innovasjonsmetodikk legger programmet til rette for at bedrifter kan utvikle sirkulære idéer med forretningspotensial og lønnsomme sirkulære forretningsmodeller.

Behovet hos bedriftene

For å kunne implementere sirkulære forretningsmodeller og utnytte restråstoffer bedre, har våre medlemsbedrifter identifisert flere behov:

- **Markeds- og skaleringskompetanse:** Det er viktig å sikre at de sirkulære løsningene blir kommersielt levedyktige. Mange bedrifter trenger tilgang til kompetanse som hjelper dem med å velge riktige markeder og vurdere skaleringspotensialet for nye produkter og tjenester. Generelt opplever bedriftene at innovasjonskompetanse er nyttig i arbeidet med å utvikle sirkulære løsninger og forretningsmodeller.
- **Samarbeid og synergier i verdikjeden:** Sirkulærøkonomi krever ofte samarbeid mellom bedrifter. Det er behov for aktører som kan koble sammen relevante selskaper og bidra til å skape industriell symbiose.
- **Kartlegging av tekniske løsninger:** Mange bedrifter trenger hjelp til å identifisere og utvikle tekniske løsninger for å kunne ta i bruk restråstoffer og energi mer effektivt.

- **Internasjonal orientering:** Mange bedrifter fokuserer på nasjonale muligheter, men ser ikke de potensielle gevinstene i internasjonale markeder. Det er behov for bedre tilgang til informasjon og samarbeid over landegrensene.
- **Reguleringer som støttevirkemiddel:** Flere bedrifter har etterspurt tydeligere reguleringer for å sikre at sirkulære forretningsmodeller ikke svekker deres konkurransekraft. Dette kan også bidra til å styrke investeringer i bærekraftige løsninger.

1. Hva er den største utfordringen for at din sektor skal bli mer sirkulær?

- **Manglende lønnsomhet i sirkulære løsninger:** Mange bedrifter ser potensialet i sirkulære modeller, men utfordres av høye kostnader knyttet til logistikk, prosessering og markedstilgang for restråstoffbaserte produkter.
- **Regelverk og rammebetingelser:** Dagens reguleringer er i stor grad tilpasset lineære verdikjeder, noe som vanskeliggjør omstilling til sirkulærøkonomiske modeller. For eksempel kan restriksjoner på bruk av biprodukter i fôr- og matproduksjon hindre ressurseffektiv utnyttelse.
- **Mangel på infrastruktur for industriell symbiose:** Bedrifter som kunne utnytte hverandres reststrømmer effektivt, mangler tilrettelagte industrielle økosystemer og investeringsstøtte for å bygge nødvendig infrastruktur.
- **Kompetansegap:** Overgangen til sirkulærøkonomi krever nye kompetanser innen innovasjon, forretningsmodeller og teknologi. Det er behov for mer kompetansebygging i verdikjedene.

2. Hvor er det behov for endringer i dagens virkemiddelbruk for å bli mer sirkulær?

- **Tverrsektorielle virkemidler:** For å gjøre får sektor sirkulær er vi avhengig av nasjonale og tverrsektorielle samarbeid. Det er derfor behov for virkemidler som ikke er sektor og region spesifikke, men som åpner for samarbeid på tvers.
- **Støtte til industriell symbiose:** Det er behov for tilpassede støtteordninger som legger til rette for at bedrifter kan samarbeide om utnyttelse av restråstoffer og ressurser på tvers av sektorer. For å få til dette er det avgjørende med forutsigbarhet i form av nok finansiering over tid.
- **Tilpasning av lovverk og forskrifter:** Det bør gjøres en gjennomgang av eksisterende reguleringer for å sikre at de ikke uforvarende hindrer sirkulære løsninger, for eksempel ved å muliggjøre økt bruk av restråstoffer i nye produkter.
- **Tette kunnskapshull:** Flere lover og reguleringer har implementert etter "føre-var-prinsippet", og kan derfor være unødige strenge. For å sikre at lovverket treffer og ikke

er til hinder for sirkulær økonomi, bør det bevilges virkemiddel for å kartlegge de største og viktigste kunnskapshullene, og deretter tette disse.

- **Bedre incentivordninger:** Støtteordninger og skatteincentiver bør i større grad rettes mot bedrifter som satser på utvikling og implementering av sirkulære løsninger. Dette kan inkludere investeringsstøtte for omlegging til sirkulære produksjonsmodeller.
- **Styrking av forsknings- og innovasjonsmidler:** Offentlige midler til forskning og utvikling av sirkulære teknologier og forretningsmodeller bør styrkes, med spesiell vekt på anvendt forskning og pilotprosjekter.

3. Hvilke nye virkemidler vil kunne bidra til at din sektor blir mer sirkulær?

1. **Støtte gjennom hele løpet fra forskning til kommersialisering:** Det er viktig å sørge for at de sirkulære initiativ som etableres er økonomisk bærekraftige, det vil si at det trengs virkemidler som også støtter prosjekter med høyt TRL nivå. Dette er avgjørende for å engasjere og koble på industrien.
2. **Regulatoriske insentiver for sirkulærøkonomi:** Innføring av krav om sirkulære prinsipper i offentlige anskaffelser og tydeligere reguleringer som fremmer gjenbruk og ressurseffektivitet i industrien.
3. **Tilskuddsordninger for sirkulære forretningsmodeller:** Direkte støtte til bedrifter som investerer i teknologi, infrastruktur eller kompetanse for å utvikle sirkulære verdikjeder.
4. **Fasilitering av samarbeidsarenaer og industriklynger:** Styrking av nasjonale og regionale innovasjonsklynger og plattformer for deling av kunnskap, teknologi og ressurser for å akselerere sirkulære økosystemer.
5. **Støtte til gjennomgang av, og opplæring i, innovasjonsmetodikk:** Bedrifter som ikke har egne ansatte dedikert til innovasjonsarbeid har behov for å få støtte til å gjennomgå opplæring i innovasjonsmetodikk. Dette vil lette arbeidet med å finne løsninger med forretningspotensiale og implementere disse løsningene.

Med vennlig hilsen,

Gurill Narum Mediaa
Daglig leder NCE Heidner Biocluster